

Indult BETSBÖL Szombaton 7. April. 1787.

Ekklesiái Történetek.

Edgy Olasz Országi különös Jóakaronknak mester-
 séges szorgalmatossága tselekedte, hogy ama
 Romából keresztül való ízemekkel nézett *Pijojai* Si-
 nodusnak végezéséit; mellyek még mind eddigis bi-
 zonyos Udvaróknak kedvéért nyomtatás alá nem
 mentenek, a' mi E. Olvasóinkal közölhettyük; mel-
 lyeknek rövid értelmek következő: 1) Azon Ne-
 vezetes törvények, mellyeket a' *Löveni* Universtás
 XI-dik *Innocentzius* Pápa ellen tett vala, fel vétet-
 nek. 2) A' Francia Papi-rendnek nevezetesebb tör-
 vényei bévétenek, 3) Nem különben azon 12.
 tikkelyek, mellyek Kárdinál *Noailles* által XIII-
 dik *Benedek* Pápa eleibe tétettének vala, bévétettet-
 nek. 4) Azok a' nevezetes Szentírásbéii igék, mel-
 lyek

lyek a' *Bulla Unigenitusra* tartoznak, a' *Támburini* fundamentomos okai szerént megmagyarázva és határozva kiadának. 5) Meghatározott, hogy minden házasságbéli akadályok, vagy engedelmek különösen a' Monárkhát, és nem az Ekklesiát illetik. A' *Tridentinumi* Papi-tanáts (Concilium) azon átkozódó törvényeinek, mellyek ezen végezés ellen lenni lártanak; azt a' magyarázatot adták, mellyet adott volt. *Támburini* a' maga Isteni tudományról írt Könyvében, hogy r. i. ezen hatalommal az Ekklesia csak a' Monárkhának megedgyezésével élhet. 6) Ezen végezésből folyó következés szerént, a' *Sinodus* edgy instántziát adottbé a' Nagy Hertzegnek, hogy a' vér szerént való aryaftak között eddig volt házassági akadályt a' 4-dik izig végképpen törölje-el; és a' Papi aryaftiságot, melly a' kérésztésből és a' bérnalásból származik, egészen töröltessékel. 7) Ugyan ezen instántziában kéretik a' Hertzeg, hogy nem csak minden innepket (kivéven Vásárnapot) törölne-el, hanem még azt a' kötelefségeketis, melly szerént ezeken eddig mindenek Misét halgatni elmúlhatatlanul köteleztettek; és az ezftendön által esni szokott böjti napok (a' Kántorokat kivéven) engedtfessenek-el, és ezekből némelleyek Adventre rétfessenek által. A' 40 napi böjtbemis légyen bizonyos változás. Minden Szerzetes Férjftúti és Leányi Klastromok töröltessenek-el; és a' Városon kívül építtendő 2 Klastromokba szoritíatsanak; mellyek közül az edgyikben a' Férjftúti, a' másikkban a' Leányi szerzetesek az ő Püspökjeik által eleikkbe szabott régulák szerént éljenek. 8) Hofzszafan (mint a' *Sinodus*ban szokott lenni) meghányták vetették, hogy valjon a' Míse a' nép nyelvén, ét a' lassú könyörgés, fel-fzóval légyen-é? Nem külömben ezen kérdésenis:

valyon a' házofok elválasztathassanak - é ? minden meghatározás nélkül hozzfazon tanátskoztanak. 9) Minden házi Kápolnák, légyenek azok kívül, vagy benn a' Városban; akár békerítették, akár kerítés nélkül valók, eltöröltettek; kivévén azokat, melyek falúkon szükségeseknek ítéltének. 10) Edgy Templomnak fe légyen több edgy óltaránál, és ez is minden képek és más ékekségek nélkül való légyen; a' Szenteknek tsontjai az óltár alatt tartassanak, és az Óltáron edgyedül tsak a' feszület légyen. 11) A' Püspök más Misés könyvet, Bréviárumot és Rituálét tsináljon. 12) Edgy Mises többé pénzért ne olvastassék. A' testált pénzért tett Misék szünyenek meg, és minden holnapban tsak edgy énekes Mise szolgáltassék a' holtak lelkéért. 13) Azon 57 pünktumok, mellyeket a' nagy Hertzeg minden Birodalma alatt lévő Püspökjeivel közölt, bévéttetnek. (Ezekkel miis rövid nap szolgáltunk.) 14) Keményen meghatározott, hogy a' szent Olaj, vagy az utolsó-kenet a' betegeknek az áldozat előtt adassék. 15) A' (Rokét) tzombig érő felső ing, a' vióla színű (Motzét) vál-rúha, mellyel eddig tsak a' Káptalanbéli Papok éltek, a' bőv-reverenda, és a' Kalap végin függő ékekség minden Plébánssoknak meg-engedtetik. 16) Minden drága készületek, arany és ezüst ékekségek a' Templomból kitiltattak. 17) Minden *ipso facto* nevezett Papi hivatalból való felfüggesztések (excommunicatio) eltöröltettek, a' más Pápai menköknek pedig, hogy azok ne árthassanak, menkö-fogót készítettnek. 18) Minden eddig volt büu bocsátások eltöröltettek, ezeket a' gyontató Atyákra bízván, hogy meg-bocsátsák. 19) El-végeztetett, hogy valamint a' Püspököket a' Lelkiekben, úgy a' fejedelmeket a' Világiakban

és más elegendő dolgokban tellyes hatalom illeti; ebből következik, hogy a' Püspököknek tellyes hatalmuk legyen a' tzerémoniáknak változtatásokban, és minden más Ekklesiái dolgokban; Román kivülis. 20) Utóljára ezen ('Sinodus) Papi-Tanáts kulomb kulomb féle rendelést tett; mellyek a' közönséges Isteni tiszteletre, a' Sákramentumok kiszolgálására, a' Plébániáknak meghatározására és az újjonon állítandó Plébániákra tartoznak. — Ezen Papi Tanácsban, melly minden fzerzetesek fején kivül, mint edgy 200 Plébánusokból állott, következő rendtartás tartatott: alig végeztenekei edgy punktumot, midőn mindennek alája kellett írni a' maga nevét. Ha valamellyik valamelly dologban ellenkezett, a' maga ellenkezésének okait írásban békelletik vala a' Tanátsnak adni; ha ezek fontosok vóltanak, másnap az egész Tanátsnak eleibe tétettek; ha pedig sótalanok vóltanak, minden tzeremonia nélkül félre tétettek. Edgy Plébánusnak a' lelkiismerete semmit sem akat vala helyben hagyni; kit a' 'Sinodus bizonyos tudos Plébánus Urak által megexamináltatván, hát az Oxoninni Akadémiában tanúlt, és tsupa luddal teli a' Kapitólium vára, mellyért tsak edgy szörfszal tartá meg hivataljában. Ezen 'Sinodusnak főbb és nevezetesebb tagjai vóltanak: Páviai *Támbúrini* Úr, Gennai *Pálmiéri*, Florentzai *Fantini*, Pisai *Paltieri*, a' Mántuai Püspök *Auditora Monti*, és bizonyos tagok, kik a' Pistoiai Lelki Pásztorok között választottak vala. Ezen végezésnek tsak 2 Plébánusok, és 2 Káptalanbéli Papok nem írták alá magokat. Az első Tanácsban mint edgy 12 írták alá neveket. A' nagy Hertzegnek tellyes igyekezete az, hogy már most edgy Országos Papi tanács gyűljön öszve, és ezen gyűlésnek *Pistoja* választott helyéül. Két

esztendők alatt más Sinodus tartatik *Pistojában*, hol a Kath. Likusok, és az Ultrájektumi Ekkliésia edgyeztetni fognak; mely ellen a Római Udvar máris bizonyos lépéseket tett. — Isten tudja, mi lesz a vége. Mi a Pistojái gyűlés punctumainak nevünket alája nem írtuk — úgy adjuk a hírt, a mint vetük.

Elegyes Tudósítások.

Halgatnak a Hírek, minden nagyobb dolgok süketek és némák; a pennán ülő újság-vadászok az írás közben ottan ottan homlokokat vakarják, és a mindeneket böltsen olrejtett Európai Fejedelmek titkos Kamaráira neheztelnek; azonban némellykor kitetszik a Matska körme a sákból, a mint ezen Munkátsi levél bizonyítja: — „Itt nálunkis rettenetes fok lisztel megrakatott szekerek mennek kereftül Galitziába, és az egész városban alig van már üres hely, mellyet az edgymás tetejében rakott lisztes hordók el nem foglaltanak volna. Azt mondják, hogy Galitziában a kenyér hibázna; de azon Politikusok kik magokkal örökké legkisebb dolgotis megmutató áveget hordoznak, és szüntelen elrejtett dolgokat nyomoznak-fel, nem akarják hinni. Edgy valaki *Striéből* Gallitziából azt írja, hogy ott, és más városokbanis már annyi élés vagyon, hogy alig találunk helyet, a hová le-rakják; azonban valamint az hitelfelett való, hogy ez a fok liszt Galitziára tartozzék, szinte úgy nem hihető, hogy ezen hordók mind lisztel vólnának teli; mert a kik némely hordóknak végit emelítik, azt beszélik, hogy olly nehéz, mint ha tűzi porral vólna megtöltve. Kemény parantsolatis vagyon azonban, hogy a hordók körül sefki fe dohányozzék, nehogy a liszt

a' liszt megromoljon. Eperjes körül is edgy ilyen lisztes hordóról lepattanván az abronts, így kiált fel az azt vivő paraszt: nézd sógor be megfekedett ez a' liszt: tobben mennek oda, 's mond edgy más paraszt; ebből nem sok kenyeret sütnék Galitziában, és én nem szeretnék ott lenni, hól a' vendégeket ebből fogják taraktálni. — Hogy ezen szük földön Galitziában kevesebb kenyér evő legyen, a' Bétsiek 4000 Lengyel Reklutákat várnak. — mind ezeketánis virágozik a' tseudes békeség. — A' F. Monárkha a' Moguntziában lévő Ifjú Stádián Grófot Svétziai Követnek tenni méltóztatta. — Az egész Auszriai örökös Birodalomban a' Keresztényi türelemnek tisztetségére és örök emlékezetére edgy innep fog választatni; melly, mint némellyek mondják, József napja lesz, és az egész esztendőben ez is az arra legalkalmasabb nap. — A' Penitentziális innepeken a' Protestánsok még meg nem edgyeztek. Edgynehány Superintendensek edgyet, némellyek négyet, a' többiek pedig edgyet se akarnak. — Hogy az A. Belgium Kaputzinufok *Generális Visitátora* tilzteségétől megfosztatott; edgy falusi Klastromba záratott, és minden Papi hivatalra alkalmatlannak mondatott: az az oka, hogy az ifjú Kaputzinufoknak a' Löveni Semináriumba járni és ott tanulni (ezt tartván; *Littera occidit, Spiritus vivificat*) meg nem engedte. — Némelly közönséges Levelekből olvassuk, hogy a' Római Pápa meghólt legyen; de ez annál nem igazabb, miénél bizonyosabb, hogy a' Florentziai Ujságíró, a' Római híreknek kimeríthetetlen kútjeje, még erről semmit sem írt; azonban — Mártziusnak 6-dikánis a' Pasquinus nevű Oszlopon Romában ezen rajzolatot találták:

„A' Pápa edgy nagy hálóval halász, mellyet buzván magafelé, ki szakad, és 3 Papok Papi-Fejedelmi süvegekkel búván - ki belölle, ezt kiáltják: *Dispensetur* (a' német úgy seta; *dispensetur*) a *retibus tuis*, A' Pápa utánuk nézvén, azt mondja: *Utinam vos dispensassem a captura mea!* — *Légisfeldnek* már ütött az óra; de még a' fejéhez nyomott ítélet nem tudatik; elég az, hogy a' felesége tökéletesen meghatározta magában, hogy ha ő. Felesége megengedi, hajó-húzniis: kész elmenni vele. A' mint mondják; szintén úgy megis érdemi, mint az Ura; mert a' hámissan gyült kerületet még jobban tudta költeni, mint az Ura. — A' Lengyel országi Levelekből olvassuk, hogy iten a' farkasok annyira megszapordtanak légyen, hogy ritka utazónak kegyelmézzenek meg. A' múlt hónapnak 9-dikén Galicziának *Bartotz* nevű helységéből Zaleszik felé szánkázván edgy Nemes ember szolgálástól, tsak hamar a' pufztán 5 farkasok uttyátálják, mellyek közzül edgyet meglövéen, szánnyára telzi; de szerentsétlenül, mert más megfebesített farkasok ordítani kezdvén, tsak hamar edgy egész fereg farkas állá elé, mellyek e' szánra kötött farkas véréen utánna nyomozván az utasnak, a' lovak elkapák a' szánat, és a' Nemes ember kicsvén belölle; alig juttat edgy edgy falat mindenik farkasnak. Ez a' falúhoz nem meszsze lévén, lármá esik, ki megyen az egész falú; de már tsak széllyel tépett ruháját és némelly tsontjait találák. —

Debretzen 20. Márt. „Mit nem tselekeznek a' fajtalan *Potifárnék* és álnok *Délilák*? Hozzánk nem meszsze, *Bakonyfeg* nevű helységben, *Gr. Rálai Farkas Úr* ó Nagyságának igen betsületes *Rátz* nevű

nevű Tisztartójának hitetlen Felesége, ki a maga hites férjéhez kötelezett szeretete gyepelőit már régtől fogva edgy Kotsisnak által ajánlotta vala, addig addig szövetkezik férje lovainak, és maga szeretetének Kotsisával, míg arra vészti, hogy hites férjét az uton-ölmé meg. Mit szül, ez álnok feltétel? Februáriusnak edgyik napján Váradra indulván a Tisztartó, midőn jone visszafelé, a Dárius lova kébzelődéseivel buzgó leketlen kotsis kapja Urának tőlött fegyverét és agyon lövi, és ezzel meg nem elégedvén, hogy a gollyobis helyét eltakarhafta, széllyel veré fejét; kit halva hazá vivén, legelső szavais e' vala: imhól szerentsétlen Uram! a maga lovaitól agyon rugdostatott. Az afzszony' és a Kotsis' környülállásait valanennyire tudók által Feltser hozattatván, észre vészik a' dolgot; rá mára huzzák mind a' kotsist, mind az afzszonyt, kiket a' Kis-Biró furdalván (noha már az ígélet szerént edgyütt elakartanak vala szökni) tsak hamar edgy másra kiáltanak; mindenik gyilkosnak mondván edgyik a' másikat: Már most fogva ülnek Váradon, hól a' magok érdemek jutalmát várják az igazság Isten Afzszony kezéből.

A' Hel. Valláson lévők Debretzeni Oskolájokban tanító mély tudományú Professor T. T. Sini Miklós Urról mind a' közönséges, mind a' különös levelekből azt olvassuk; hogy a' Magyar Országgi Protestánfok Histróriáját ki dolgozván, az Anglusoktól ezért ezer és edgynehány száz aranyokat nyert jutalmúl, és hogy ezen Munka Angliában világleibeis botsátratnék.